

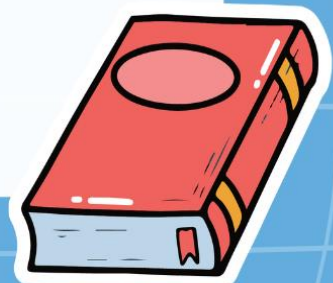
ПРАКТИКА «ПЕРШІ ДНІ ДИТИНИ У ЗЗСО»

**Методичні настанови
для здобувачів
першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
спеціальність 013 Початкова освіта**

**Харків
2025**

Міністерство освіти і науки України
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ПРАКТИКА
«ПЕРШІ ДНІ ДИТИНИ У ЗЗСО»

Методичні настанови
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальність 013 Початкова освіта

Харків
2025

Укладачі:

І. Толмачова, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

О. Кузнецова, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

Н. Потапова, кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

Л. Четаєва, старший викладач кафедри інформатики Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Рецензенти:

С. Беляєв доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової освіти та освітнього менеджменту Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради;

О. Осипенко директор комунального закладу «Харківський ліцей № 58 Харківської міської ради», учитель-методист, вчитель інформатики

П 69 Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО»: метод. настанови для здобув. першого (бакалаврського) рівня вищ. освіти. Спеціальність 013 Початкова освіта / уклад. І. Толмачова, О. Кузнецова, Н. Потапова, Л. Четаєва; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. – Харків, 2025. – 45 с.

Методичні настанови до проведення практики «Перші дні дитини у ЗЗСО» сприяють розв'язанню завдання вдосконалення практичної підготовки майбутніх фахівців початкової освіти в умовах бакалаврату. Запропоновані матеріали укладено для здобувачів освітнього ступеню бакалавр, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта, освітньо-професійна програма Початкова освіта.

У методичних настановах представлено загальні положення щодо проходження практики, зазначено мету, основні завдання, очікувані результати та зміст практики, обов'язки студентів та керівників, вимоги до звітної документації тощо.

Укладачі рекомендують навчальне видання викладачам закладів вищої освіти педагогічного профілю, здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та всім, хто цікавиться питаннями організації та проведення практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі початкової освіти.

УДК 378.091.33-027.22:373.3(072)

*Затверджено науково-методичною радою Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
(протокол № 3 від 08.01.2025 р.)*

© КЗ «ХГПА»

©Толмачова І., Кузнецова О., Потапова Н., Четаєва Л. 2025.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	5
Загальні положення щодо забезпечення освітнього компонента «Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО»».....	7
Мета та завдання практики.....	8
Очікувані результати після проходження практики.....	9
Зміст практики.....	11
Методичні настанови щодо підготовки звітної документації з практики.....	14
Методичні настанови щодо особливостей освітнього процесу й аналізу уроку у першому класі.....	17
Методичні настанови щодо здійснення спостережень за особливостями адаптації першокласників.....	18
Організація та керівництво практикою.....	22
Контроль та оцінювання здобутих компетентностей.....	26
Політика практики.....	29
ПІСЛЯМОВА.....	31
ДЖЕРЕЛА.....	32
ДОДАТКИ.....	38

ПЕРЕДМОВА

Педагогічна практика «Перші дні дитини у ЗЗСО» збагачує, доповнює та конкретизує теоретичну підготовку майбутніх учителів, створює підґрунтя для вироблення в них комплексу компетентностей, необхідних для організації освітнього процесу у першому класі Нової української школи.

Методичні настанови укладено відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 013 Початкова освіта, освітньо-професійна програма Початкова освіта та силабусу освітнього компонента «Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО».

Мета методичних настанов – сприяння вдосконаленню змісту і організації практики «Перші дні дитини у ЗЗСО», підвищення її ролі у забезпеченні якості опанування майбутніми фахівцями комплексом компетентностей (інтегральною, загальними та спеціальними (фаховими, предметними) у відповідності до освітньо-професійної програми в умовах бакалаврату.

Зміст методичних настанов у логічній послідовності відображає зміст та структуру освітнього компонента «Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО». Видання містить загальні положення щодо вивчення курсу, мету та завдання практики, очікувані результати, зміст практики, її організацію, керівництво тощо.

Методично-організаційні вказівки, що надаються, дають змогу здобувачам чітко зрозуміти порядок проведення практики з використанням засобів дистанційного зв'язку, суть та особливості проведення спостережень за уроками в перші тижні навчання першокласників, вимоги до оформлення звітної документації та ін. У розробці висвітлено питання контролю та оцінювання здобутих компетентностей майбутніх фахівців як обов'язкового елементу забезпечення зворотнього зв'язку в ході вивчення освітнього компонента. Схарактеризовано політику практики щодо дотримання норм академічної доброчесності, графіка та дедлайнів освітнього процесу. Список джерел, поданий наприкінці методичних настанов, допоможе майбутнім

учителям обрати потрібні матеріали для успішного виконання комплексу завдань у ході практики та здійснення самоаналізу рівня практичної підготовки до роботи в першому класі. У додатках запропоновано зразки звітної документації, технічні вимоги до її оформлення тощо.

При підготовці настанов враховано наступні тенденції початкової освіти: створення безпечного освітнього середовища у закладах загальної середньої освіти, запровадження сучасних педагогічних й інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес, реалізація особистісно-орієнтованої парадигми в початковій освіті.

Комплексний підхід до змісту та організації практики «Перші дні дитини у ЗЗСО» сприятиме подальшій трансформації мотивації здобувачів від навчальної до професійної, розумінню ними змісту та особливостей організації освітнього процесу в перші два тижні навчання першокласників, розвитку у них професійно значущих рис і якостей особистості.

Укладачі рекомендують навчальне видання викладачам закладів вищої освіти педагогічного профілю, здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня та всім, хто цікавиться питаннями організації та проведення практичної підготовки майбутніх фахівців у галузі початкової освіти.

Загальні положення щодо забезпечення освітнього компонента «Практика «Перші дні дитини в ЗЗСО»»

Загальні питання організації, проведення і підведення підсумків всіх видів практики студентів у ЗВО регламентуються «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 р. № 93 [11].

Освітній компонент «Практика «Перші дні дитини в ЗЗСО»» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 013 Початкова освіта та логічним продовженням попередніх видів практичної підготовки у КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ.

Забезпечення «Практики «Перші дні дитини в ЗЗСО»» відбувається у відповідності до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ.

Даний освітній компонент віднесено до нормативної частини освітньо-професійної програми. Він реалізується на четвертому році навчання в сьомому семестрі. На нього відведено 3 кредити (90 год.). Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО» проходить щоденно перші два тижні навчального року у першому класі ЗЗСО. Зокрема, на денній формі навчання заплановано 60 годин, відведених на практичну діяльність здобувачів освіти, що включає спостереження за роботою вчителя, обговорення та аналіз отриманого досвіду, а також індивідуальні та групові консультації з викладачами-керівниками. Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу студентів відведено 30 годин, що включає заповнення «Щоденника спостережень» та роботу з документацією.

Бази практики – заклади загальної середньої освіти, відповідно до укладених угод.

Для проходження педагогічної практики студентів-практикантів розподіляють на підгрупи. Кожна підгрупа закріплюється за одним із перших класів.

Мета та завдання практики

Мета: ознайомлення здобувачів вищої освіти зі своєрідністю організації освітнього процесу у перші два тижні перебування учнів у школі; забезпечення готовності здобувачів вищої освіти до здійснення педагогічної діяльності на посаді вчителя у відповідності до сучасних вимог.

Завдання:

- формування вмінь працювати з нормативно-правовим та матеріальним забезпеченням освітнього процесу відповідно до вимог Нової української школи;
- застосування знань та умінь, набутих в процесі вивчення освітніх компонентів психолого-педагогічного циклу та фахових методик навчання освітніх галузей початкової школи у професійній діяльності;
- ознайомлення з заходами щодо створення безпечного освітнього середовища та особливостями здійснення індивідуального підходу;
- ознайомлення з порядком та методикою комплектування перших класів;
- ознайомлення з організацією прийому дітей у перший день та проведенням Свята знань та першого уроку;
- ознайомлення зі змістом, організацією та методикою проведення уроків і ранкових зустрічей в перші дні навчання учнів, у тому числі під час дистанційного навчання, методами виявлення рівня знань та навичок учнів

у галузі усного мовлення, читання, письма, рахунку, малювання, їхніх уявлень про явища природи, суспільного життя та інших основ знань, умінь і навичок, що характеризують рівень їх розвитку;

- вивчення особливостей проведення перших занять: знайомство дітей з класом, школою, правилами поведінки в ній, визначення кола нових знань, умінь, навичок, що дають дітям у перші тижні навчання, реалізація компетентнісного підходу;

- ознайомлення з особливостями спілкування з батьками першокласників в адаптаційний період;

- формування внутрішньої мотивації до удосконалення комплексних педагогічних умінь впродовж життя.

Очікувані результати після проходження практики

Вивчення курсу спрямоване на формування таких *компетентностей*:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за власні дії.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, до міжособистісної взаємодії, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-10. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості.

ЗК-11. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними, в професійній діяльності.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

СК-16. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

СК-18. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Вивчення курсу спрямоване на забезпечення таких *програмових результатів*:

ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-21. Організовувати злагоджену роботу на основі командного підходу орієнтованого на результат, з урахуванням суспільних, державних і освітніх запитів.

Зміст практики

Практика базується на засвоєнні освітніх компонентів освітньо-професійної програми Початкова освіта підготовки бакалаврів, що безпосередньо пов'язані з професійною педагогічною діяльністю учителів в умовах Нової української школи.

Під час практики здобувачі вищої освіти виступають у ролі спостерігачів та помічників учителя першого класу впродовж десяти робочих днів.

Зміст роботи викладача-керівника практики та студентів у ході практики «Перші дні дитини у ЗЗСО» умовно поділено на етапи:

1. Організаційний.
2. Практичний.
3. Підсумковий.

Зміст кожного з етапів представлено у табл. 1.

Таблиця 1

**Характеристика змісту освітнього компонента
«Практика «Перші дні дитини в ЗЗСО»»**

Зміст роботи	Форма роботи	Завдання для самостійної роботи
<i>Організаційний етап (4 год.)</i>		
Настановча конференція	Практ. зан. 2 год.	1. Ознайомлення з силабусом практики (мета, завдання, програмові результати, критерії оцінювання тощо), зразками звітної документації, графіком роботи тощо. 2. Інструктаж із техніки безпеки.
Самостійна робота здобувача	Сам. роб. 2 год.	1. Опрацювання методичних матеріалів щодо організації і проходження практики. 2. Ознайомлення з нормативно-правовим та матеріальним забезпеченням освітнього процесу у першому класі відповідно до вимог Нової української школи. 3. Опрацювання нормативних документів щодо особливостей організації освітнього процесу у 2024-2025 навчальному році.
<i>Практичний етап (80 год.)</i>		
Самостійна робота здобувача	Сам. роб. 2 год.	1. Ознайомлення із сайтом ЗЗСО та блогом учителя початкових класів (за наявності). 2. Ознайомлення з плануванням роботи вчителя в перші два навчальні тижні, з учнями класу.
Спостереження	Практ. зан. 56 год.	1. Участь у спостереженнях. 2. Заповнення «Щоденника спостережень» (проведення свята Дня знань та першого уроку, спілкування вчителя з батьками та учнями). 3. Заповнення «Щоденника спостережень» (за розкладом уроків).

		4. Обговорення результатів спостережень із викладачем-керівником практики.
Самостійна робота здобувача	Сам. роб. 22 год.	1. Добір та підготовка мультимедійних презентацій та інших засобів навчання для унаочнення перших уроків. 2. Добір матеріалів для розробок ранкових зустрічей. 3. Добір матеріалів із руханками та рухливими іграми для першого класу. 5. Надання допомоги вчителю в організації навчальної та позакласної роботи з першокласниками та їхніми батьками. 6. Організація дозвілля учнів під час перерв. 7. Підготовка повідомлення (на вибір): «Нормативно-правове забезпечення освітнього процесу відповідно до вимог Нової української школи»; «Створення безпечного освітнього середовища»; «Адаптаційно-ігровий цикл початкової освіти»; «Забезпечення математичної галузі в перші тижні навчання»; «Забезпечення мовно-літературної галузі в перші тижні навчання»; «Особливості онлайн-навчання у перші дні дитини у ЗЗСО»; «Психо-фізіологічні особливості першокласників та їх урахування вчителем в освітньому процесі»; «Партнерська взаємодія як чинник ефективності професійної діяльності вчителя»; «Збереження та зміцнення ментального здоров'я першокласників». 8. Оформлення звітної документації.
<i>Підсумковий етап (6 год.)</i>		
Самостійна робота здобувача	Сам. роб. 4 год.	1. Самоаналіз виконання завдань практики. 2. Представлення звітної документації викладачу-керівнику практики. 3. Підготовка усного захисту результатів практики на підсумковій конференції.
Підсумкова конференція (залік)	Практ. зан. 2 год.	1. Усний захист звітів та презентація матеріалів здобувачів вищої освіти.

Методичні настанови щодо підготовки звітної документації з практики

За підсумками практики «Перші дні дитини у ЗЗСО» здобувачі повинні представити звітну документацію в електронному варіанті:

1. Щоденник спостережень (Додаток А, Б).
2. Розробки ранкових зустрічей (Додаток В).
3. Методичне портфоліо (Додаток Г).
4. Збірка (або онлайн-збірка) фізкультхвилинок для першокласників (Додаток Д).
5. Звіт з проходження практики (Додаток Е).

Звітна документація після перевірки та оцінювання повертається здобувачеві.

Щоденник спостережень – основний документ, що розкриває зміст практики «Перші дні дитини в ЗЗСО». На початку щоденника спостережень необхідно розмістити відомості про ЗЗСО, відомості про вчителя, список класу, розклад уроків та розклад дзвінків.

Протягом двох тижнів майбутні вчителі мають спостерігати за роботою вчителя та занотовувати перебіг усіх уроків та виховних занять (у відповідності до наданого зразка). Важливо занотувати та проаналізувати перебіг всіх уроків із різних навчальних предметів – математики, навчання грамоти, інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Ранкові зустрічі – важливий компонент освітнього процесу згідно з реформою Нової української школи. Вони допомагають в адаптації першокласників до шкільного життя, забезпечують згуртування учнівського колективу, створюють сприятливу атмосферу для початку навчального дня або тижня. Зазвичай ранкові зустрічі проходять перед уроками один або кілька разів на тиждень. Одне з завдань практики – розробка кількох планів-конспектів ранкових зустрічей для першокласників (з розрахунку три ранкові зустрічі на один тиждень навчальної роботи студента-практиканта).

Методичне портфоліо включає добірку мультимедійних презентацій (у разі дистанційного формату навчання) або підготовку наочних матеріалів для унаочнення перших уроків першокласників. Важливо охопити три навчальні предмети – математику, навчання грамоти, інтегрований курс «Я досліджую світ». Кількість презентацій – 8. Вимоги до оформлення мультимедійних презентацій вміщено в Додатку 3.

Важливим завданням практики є підготовка *збірки фізкультхвилинок для першокласників*. З урахуванням вимог дистанційного навчання необхідно підготувати онлайн-збірку руханок, що включають також вправи для відпочинку очей перед монітором. Руханки не мають бути надто довгими або надто короткими, середня тривалість фізкультхвилинок – від 30 до 60 секунд. Кількість руханок – не менше 10.

Звіт з проходження практики – один з найголовніших документів, що відображає якість роботи студента-практиканта та сформованість у нього аналітичних і рефлексивних умінь.

Під час написання звіту важливо звернутися до нормативних документів, що визначають вимоги до організації освітнього процесу у Новій українській школі, зокрема до «Методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі» [10].

Орієнтовні питання, що мають бути розкриті у звіті з практики «Перші дні дитини в ЗЗСО», подано нижче:

1. Місце перебування на практиці (ЗЗСО, клас, учитель). Форма роботи в ЗЗСО (очна, змішана, дистанційна).
2. Особливості організації та проведення Свята першого дзвоника. Враження студента-практиканта від свята та першого уроку.
3. Дидактичні особливості проведення уроків у першому класі:
 - використання ігрових елементів, дидактичних ігор (вказати, які саме, на яких уроках, цілі і зміст ігор, результативність).
 - робота в навчальних осередках;
 - долучення першокласників до формувального оцінювання;

- види наочності, особливості її використання.
- особливості проведення фізкультхвилинок.
- емоційно-психологічна атмосфера на уроках, форми та методи її створення вчителем.

- збереження та зміцнення ментального здоров'я першокласників.
- прийоми та способи підтримки дисципліни та організації учнів на уроці.
- цікаві та нестандартні випадки на уроках, вислови та реагування дітей.
- опис власних вражень від організації освітнього процесу.

4. Способи та прийоми формування загально-навчальних умінь і навичок учнів:

- вміння організувати робоче місце (у тому числі з урахуванням дистанційного формату навчання);

- дотримання правил поведінки на уроці, на перерві;
- ознайомлення з підручниками, зошитами, навчальним приладдям.

5. Кількість уроків (у відсотковому відношенні), що проводяться іншими вчителями. Поведінка та ставлення учнів до цих уроків.

6. Підсумкова рефлексія:

- Які основні завдання має реалізувати вчитель у перші два тижні навчання дитини в першому класі?

- Якими є особливості онлайн-навчання у перші два тижні в школі?

- Якими професійно-педагогічними рисами та якостями, на вашу думку, має володіти вчитель, що працює в першому класі?

- Які психо-фізіологічні особливості першокласників має враховувати вчитель в освітньому процесі?

- Які професійні компетентності Вам необхідно вдосконалювати для забезпечення адаптації першокласників до шкільного навчання?

- Якого досвіду Ви набули під час проходження практики? У чому його цінність?

Технічні вимоги до оформлення тексту звітної документації в електронному варіанті мають відповідати загальним вимогам, що ставляться до текстових документів (Додаток Ж).

Методичні настанови щодо особливостей освітнього процесу й аналізу уроку в першому класі

В ході аналізу уроку у першому класі важливо розуміти і враховувати психолого-фізіологічні особливості дітей 6-річного віку, на які спирається вчитель в освітньому процесі. Першокласник потрапляє у принципово нове середовище, що може супроводжуватися стресовими ситуаціями та емоційною нестабільністю. Через несформованість загально-навчальних умінь і навичок першокласники швидко втомлюються, що важливо враховувати у роботі з ними.

Важлива задача вчителя – створити сприятливе та безпечне освітнє середовище з перших днів перебування дитини у школі. Через велику кількість вимог, правил поведінки, вказівок учителя, обов'язків та обмежень, яких вимагає новий статус школяра, дитина часто відчуває напруженість, розгубленість, тривогу тощо. Тому важливо розвантажувати навчальний матеріал іграми, в ігровій формі привчати до правил поведінки і дисципліни, роз'яснювати їхню важливість, наводячи дітям зрозумілі та переконливі приклади.

Молодший шкільний вік є періодом інтенсивного розвитку пізнавальних процесів. У першокласників ще переважає мимовільна увага, яка є нестійкою та слабо організованою; вони лише вчаться нею керувати. Тому для концентрації уваги у першому класі важливо часто змінювати завдання, доцільно використовувати наочність, ігрові ситуації, цікаві за формою та змістовні завдання тощо. Завдяки розвиненій мимовільній пам'яті, що сприяє

запам'ятовуванню яскравих подій та моментів, дитина запам'ятовує та використовує у навчанні саме таку інформацію.

Через бурхливий розвиток уяви доцільно пропонувати першокласникам творчі завдання, що активізують їхню розумову діяльність, розвивають пам'ять та увагу.

Важливо звернути увагу на мотивацію учіння першокласників та правильне її формування. Інтерес до навчання у дітей цього віку є досить нестійкий, бо через відсутність вольових зусиль та велику кількість шкільних вимог їх більше цікавить зовнішній бік навчання – позитивне ставлення до школи як до нового середовища, поява статусу школяра тощо. Важливо формувати в учнів пізнавальний інтерес як ключовий мотив навчання. Для цього необхідно викликати в дітей цікавість і допитливість, що є основою пізнавальної спрямованості. Перша емоційна реакція учня на ситуацію новизни, подив від неочікуваного відкриття, а також захоплення та підтримка вчителя – усе це сприяє зацікавленню дітей змістом навчального матеріалу та формуванню в них внутрішньої позиції школяра. У подальшому виконанні завдань необхідно підкреслювати успіхи учнів, звертати увагу на цінність отриманих знань та сформованих видів діяльності.

Методичні настанови щодо здійснення спостережень за особливостями адаптації першокласників

Ведення педагогічних спостережень – основне завдання практичного етапу практики. Якість цього етапу роботи впливає на аналіз роботи вчителя та вміння виокремити важливі аспекти адаптаційного періоду першокласників.

Спостереження проводяться за формою, вміщеною в Додатку Б. Здобувачі мають спостерігати та аналізувати всі уроки у перші два тижні згідно з розкладом класу, за яким вони закріплені.

Спостереження кожного уроку складаються з кількох частин. Спочатку треба зазначити тему, мету уроку, обладнання, яке вчителька використовувала на занятті, тощо. Далі здобувачі освіти описують перебіг заняття – його структуру (етапи та мікроетапи) та змісове наповнення кожного етапу.

Важливою частиною ведення «Щоденника спостережень» є аналіз та оцінка роботи вчителя згідно з визначеними критеріями. Позитивні та негативні враження (зауваження, пропозиції) до кожного уроку занотовуються у таблицю. Наприкінці підсумовується робота вчителя на уроці – формулюються загальні висновки, в яких важливо вказати, чи досягнута мета уроку, у чому найголовніша цінність уроку, які рекомендації або поради можуть бути сформульовані в результаті аналізу переглянутих уроків.

Відразу після спостереження уроків наприкінці кожного навчального дня студенти-практиканти зустрічаються з викладачами-керівниками практики для обговорення та аналізу уроків, діляться власними враженнями, підсумовують отриманий досвід тощо.

Аналізуючи кожний урок та підсумовуючи його ефективність, необхідно спиратися на загально-педагогічні, дидактичні, психологічні та методичні особливості проведення уроків у початковій школі, зокрема у першому класі. Заповнюючи таблиці з аналізу уроків та роблячи загальні висновки, рекомендуємо спиратися на наступні питання, подані в табл. 2. Також доречно орієнтуватися на ці питання під час підготовки «Звіту з проходження практики».

Зміст спостережень під час практики

Зміст роботи
<i>Питання для спостереження із загальних засад педагогіки та методики виховання</i>
1. Нормативно-правове та матеріальне забезпечення освітнього процесу відповідно до вимог Нової української школи. 2. Створення безпечного освітнього середовища. 3. Особливості здійснення педагогом індивідуального підходу. 4. Врахування вчителем психологічних та педагогічних особливостей молодших школярів. 5. Зміст і методика проведення свята «День знань» та першого уроку. 6. Методи і форми роботи з ознайомлення дітей з класом, школою, правилами поведінки на уроці та в позаурочний час. 7. Методи та прийоми ознайомлення з рівнем підготовки дітей до навчання у школі, які застосовує учитель у перші дні. 8. Робота класного керівника з адаптації першокласників до умов шкільного життя. 9. Методи та прийоми роботи вчителя у згуртуванні колективу учнів. 10. Зміст морального, естетичного та трудового виховання в перші дні дитини у школі. 11. Зміст роботи вчителя з батьками в перші дні перебування дитини в школі. 12. Адаптація першокласників до школи засобами дистанційного навчання. 13. Забезпечення в освітньому процесі принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи). 14. Дії учителя у конфліктній ситуації (у разі виникнення).
<i>Питання для спостереження з методики навчання математичної галузі в початковій школі:</i>
1. Методи та прийоми ознайомлення з рівнем математичної підготовки учнів. 2. Навчання дітей свідомій лічбі. 3. Методика ознайомлення з поняттями «більше», «менше», «стільки ж» та ін. Порівняння двох груп предметів (геометричного матеріалу: коло, трикутник, прямокутник та ін., різних за формою та кольором). 4. Ознайомлення з відношеннями «перед», «після», «між», «за» та порядковій лічбі. 5. Ознайомлення з зошитом, підручником. Методика роботи з ними в перші дні навчання. 6. Наочність на уроках математики, її мета і зміст. 7. Використання вчителем засобів дистанційного навчання. 8. Використання вчителем прийомів та методів концентрації уваги учнів та активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

9. Організація формувального оцінювання.
10. Здійснення контролю за процесом і результатами навчання здобувачів початкової освіти з математики.

*Питання для спостереження
з методики навчання мовно-літературної галузі в початковій школі:*

1. Методи та прийоми ознайомлення з рівнем мовної підготовки учнів.
2. Підготовка до читання:
 - ознайомлення з букварем;
 - склад, звуки, схема звукового аналізу слів;
 - звуко-буквений аналіз слів.
3. Робота з розвитку мовлення:
 - бесіда за малюнком, серією малюнків, картинок, за переглянутим відеороліком;
 - шляхи уточнення та збагачення словника учнів; роль примовок, прислів'їв, загадок, казок, віршів;
 - здійснення виховання через зміст навчального матеріалу.
4. Підготовка до письма:
 - ознайомлення із зошитом (методика ознайомлення з розлінуванням зошита, з правилами для учнів під час письма).
5. Використання вчителем засобів дистанційного навчання.
6. Організація формувального оцінювання.
7. Використання вчителем прийомів та методів концентрації уваги учнів та активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
8. Здійснення контролю за процесом і результатами навчання здобувачів початкової освіти з української мови та навчання грамоти.

*Питання для спостереження
з методики навчання природничої, громадянської та історичної, соціальної та здоров'язберезувальної освітніх галузей в початковій школі:*

1. Організація і наповнення природничого/дослідницького осередку в класі.
2. Спостереження та аналіз за проведенням ранкових зустрічей.
3. Спостереження та аналіз уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ».
4. Організація роботи учнів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» в умовах дистанційного навчання.
5. Особливості реалізації методів і засобів едукації на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початкових класах.
6. Використання вчителем прийомів та методів концентрації уваги учнів та активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
7. Особливості організації дослідницької діяльності здобувачів початкової освіти в умовах очної, дистанційної та/або змішаної форм організації освітнього процесу.
8. Здійснення контролю за процесом і результатами навчання здобувачів початкової освіти з інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

Організація та керівництво практикою

Питання організації та керівництва практикою висвітлено у «Положенні про проведення практики здобувачів вищої освіти КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»[8].

Керівництво практикою повинно забезпечити проведення всіх організаційних заходів щодо проходження і контролю за виконанням програми практики.

Відповідальність за загальний контроль практики покладається на керівника закладу вищої освіти. Безпосередню організацію практики та контроль за її проведенням в академії здійснює завідувач практики, який за рішенням ректора може бути підпорядкований проректору з науково-педагогічної роботи.

Керівництво практикою здійснюють науково-педагогічні працівники академії. У «Положенні про проведення практики здобувачів вищої освіти Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради» докладно схарактеризовано обов'язки викладачів та студентів у ході практики.

Викладачі-керівники практики здійснюють такі заходи:

- розробляють силабус практики відповідно до навчального плану, освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми;
- розробляють графіки або плани практики;
- забезпечують проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: настановчі конференції (ознайомлення практикантів із необхідною документацією: зміст практики, щоденник, методичні рекомендації тощо), інструктажі з техніки безпеки;
- закріплюють практикантів за робочими місцями, здійснюють методичне керівництво та контроль за їхньою діяльністю;

– контролюють виконання практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку;

– перевіряють та оцінюють звітну документацію здобувачів вищої освіти.

Вчитель початкових класів:

- проводить для студентів протягом двох тижнів занять у школі відкриті уроки, виховні заходи з першокласниками та батьківські збори;

- надає допомогу студентам-практикантам у виконанні ними завдань з педагогічної практики;

- разом із практикантами і груповим керівником щоденно аналізує свою навчально-виховну роботу з першокласниками.

Здобувачі вищої освіти під час проходження практики зобов'язані:

– до початку практики одержати від викладача-керівника консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

– своєчасно пройти медогляд;

– своєчасно прибути на базу практики;

– виконувати всі завдання, передбачені силабусом практики;

– дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки на базі практики;

– нести відповідальність за виконану роботу;

- своєчасно здати звітну документацію з практики [8].

У разі складної епідеміологічної ситуації в країні загалом чи регіоні зокрема, уведенням карантину в групі через інфекційні захворювання, або запровадженням воєнного стану практику дозволяється проходити у змішаному або дистанційному режимі.

Всі завдання практики адаптовано до умов дистанційного навчання у синхронному або асинхронному режимах:

- асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронні засоби зв'язку;

- синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі

дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо).

Порядок проведення практики з використанням засобів дистанційного зв'язку

Викладачі-керівники практики забезпечують online навчання з використанням засобів дистанційного зв'язку в синхронному або асинхронному режимі, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та месенджери, зокрема: GoogleClassroom, Zoom, Skype, Viber, Telegram, WhatsApp відповідно до навчального плану, графіка освітнього процесу та розкладу занять. Відеоконференц-зв'язок супроводжується аутентифікацією здобувачів освіти під час виконання завдань практики.

Процес організації проходження практики в он-лайн режимі передбачає:

- інформування здобувачів вищої освіти про організацію освітнього процесу з використанням засобів дистанційного навчання;

- проведення організаційних заходів перед початком практики: настановчої конференції, ознайомлення здобувачів освіти з організаційними умовами проведення практики в онлайн формі, в тому числі інформування щодо правил безпечної взаємодії в онлайн форматі;

- ознайомлення практикантів з місцем проходження практики, здійснення методичного керівництва та контроль за їхньою діяльністю;

- координацію дій з працівниками відділу практики КЗ «ХГПА» та викладачами, в групах яких здобувачі освіти здійснюють спостереження та проводять заняття (уточнення розкладу та тем занять, надання посилань на онлайн-зустрічі тощо);

- консультування здобувачів освіти у синхронному режимі у відповідності до розкладу;

- надання здобувачам освіти відео-, графічної та текстової інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та месенджерів;

- спостереження керівником практики, працівником бази практики та здобувача освіти за заняттям, яке проводиться;

- обговорення в онлайн форматі проведеного заняття з фіксацією балів за проведений захід;

- надсилання здобувачами освіти пакету звітної документації на електронну пошту керівника практики у відповідності до вимог практики (у вигляді документу Word або іншого файлу);

- перевірку та оцінювання звітної документації практикантів у відповідності до критеріїв оцінювання, визначених у силабусі практики;

- проведення підсумкового контролю у формі заліку з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Здобувачі освіти, які не завжди мають можливість доєднатись до онлайн-зустрічей у режимі реального часу під час дистанційного проходження практики можуть надсилати виконані завдання у зручний для них час.

Саме дії викладачів на основі етичних міркувань, взаємодія зі студентами на засадах партнерства та взаємоповаги, обговорення зі студентами способів покращення їхньої теоретичної та практичної підготовки, підтримання дискусії та самостійної думки студентів, прозорість процедур контролю та оцінювання здобутих компетентностей є обов'язковими маркерами успішної роботи в ході практик.

Контроль та оцінювання здобутих компетентностей

Контроль успішності здобувачів з врахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до освітньо-професійної програми та навчального плану спеціальності.

Форми контролю

Форми контролю: поточний й підсумковий (залік).

Поточний контроль передбачає перевірку діяльності здобувачів на базі практики та перевірку виконаних ними завдань (відвідування занять, їх обговорення і аналіз, необхідні консультації тощо).

Підсумковий контроль передбачає перевірку звітної документації та звітування студентів. Залік проводиться у відповідності до графіка освітнього процесу та розкладу екзаменаційної сесії, затверджених у встановленому порядку.

При проведенні семестрового контролю у формі заліку підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного контролю та підсумкового контрольного заходу. У цьому випадку результати як поточного так і підсумкового контролю оцінюються за 100-бальною шкалою кожен з ваговими коефіцієнтами відповідно 0,6 та 0,4.

Для обліку і реєстрації показників успішності використовується рейтингова відомість успішності студентів.

Критерії оцінювання

Оцінювання здобутих компетентностей студентів здійснюється відповідно до вимог кредитної трансферно-накопичувальної системи організації освітнього процесу.

Критерії оцінювання:

1. Рівень професійно-педагогічних умінь.
2. Прояви професійно-значущих якостей особистості: дисциплінованість, організованість, доброзичливість, врівноваженість, толерантність, креативність, спостережливість тощо.
3. Ведення спостережень уроків кожного навчального дня.
4. Допомога вчителю в організації освітнього процесу.
5. Якість виконання всіх завдань практики.
6. Рівень виявлення педагогічної творчості, педагогічного аналізу та рефлексії.
7. Зміст та оформлення звітної документації.

Зміст критеріїв оцінювання результатів практики

Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи.

**Характеристика критеріїв оцінювання результатів практики
«Перші дні дитини у ЗЗСО»**

Оцінка	Критерії оцінювання
90-100	Виявлено глибоке розуміння теоретичних знань та вміння творчо їх застосовувати. Ураховується сумлінне виконання всіх завдань практики, високий рівень удосконалення своїх знань, умінь та навичок, пов'язаних із особливостями професійної діяльності. Практикант проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним; користувався повагою і одержав високу оцінку серед інших учасників практики. Матеріали опрацьовано, правильно оформлено та подано у визначений термін звітну документацію.
74-89	Завдання практики виконані правильно, але недостатньо повно. Практикант виконував завдання керівників практики, удосконалював на практиці свої знання. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед інших учасників практики. Матеріали подано у визначений термін, але є певні невідповідності або оформлено з помилками.
60-73	Завдання практики виконано в неповному обсязі, під час виконання завдань допускалися помилки. Знання теоретичного матеріалу продемонстровано з деякими недоліками. Практикант проявив себе як організований, але недостатньо старанний, ініціативний та самостійний. Матеріали практики опрацьовано з помилками, звіт оформлено неправильно.
35-59	Більшість завдань практики не виконана. Практикант не володіє теоретичними знаннями, не може дати відповіді на поставлені питання. Виявлені проблеми із виконанням завдань, не сформовані вміння проводити відповідні види роботи. Практикант проявив себе як невідповідальний, недисциплінований. Матеріали оформлено з помилками та подано на перевірку невчасно.
0-34	Відсутність практиканта на настановчій і підсумковій конференціях. Здобувач вищої освіти не виконав програми практики та не надав звітну документацію на перевірку. Здобувач вищої освіти має пройти повторний курс.

Таблиця 4

**Шкала оцінювання практики за семестр
(ECTS та національна)**

Оцінки за накопичувальною стобальною шкалою	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Залік
90 – 100	A	відмінно	
82-89	B		
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX		не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F		не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

Таблиця 5

**Система оцінювання здобувачів освіти
під час практики «Перші дні дитини у ЗЗСО»**

Поточний контроль					Підс. контроль	Загальна
№ з \ п	Активності	min-max	Рейтинговий бал	Рівень досягнень	Залік	
			0-11	Незадовільний		
			12-14	Задовільний		
			15-18	Середній		
			19-20	Високий		
			0-11	Незадовільний		
			12-14	Задовільний		
			15-17	Середній		
			18-20	Високий		
			0-11	Незадовільний		
			12-15	Задовільний		
			16-18	Середній		
			19-20	Високий		

4	Методичне портфоліо	0-20	0-11	Незадовільний		
			12-15	Задовільний		
			16-18	Середній		
			19-20	Високий		
			0-11	Незадовільний		
			12-15	Задовільний		
			16-18	Середній		
			19-20	Високий		
max 100 (k=0,6)					100	

Політика практики

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення Кодексу академічної доброчесності, а саме:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів.

Академічна доброчесність передбачає сумлінне і вчасне виконання обов'язків здобувача освіти, зокрема відвідування аудиторних занять, дотримання графіків і дедлайнів навчального плану та програми, толерантне й шанобливе ставлення до всіх учасників освітнього процесу.

Проявами порушення морально-етичних принципів поведінки учасників освітнього процесу є списування, у тому числі через посередництво мобільного Інтернету, використання у власній праці чужих матеріалів без посилань, представлення як своїх здобутків матеріалів, узятих з Інтернету.

Відпрацювання пропущених із поважної причини занять у ході проходження практики здійснюється здобувачем освіти згідно з графіком, або дистанційно.

Звіти, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання заліку відбувається з дозволу деканату.

ПІСЛЯМОВА

Початок шкільного навчання є складним і, водночас, захопливим періодом у житті кожної дитини. У цей час відбувається кардинальна зміна соціального статусу дитини, нове середовище та пріоритети діяльності. Гра поступається місцем навчальній діяльності, яка стає провідною.

Практика «Перші дні дитини в школі» є відповідальним і надзвичайно важливим етапом для майбутніх учителів початкових класів. У її межах студенти мають змогу вдосконалювати свою професійну підготовку. Протягом перших двох тижнів вересня вони спостерігають за тим, як дитина адаптується до нових умов навчання та виховання.

Ця практика надає студентам унікальну можливість заглибитися у творчий підхід учителя, пізнати його професійну індивідуальність і дослідити аспекти педагогічної діяльності, які залишаються поза увагою під час інших видів практик.

Для студентів четвертого курсу практика «Перші дні дитини в школі» є ключовим етапом системи практичної підготовки до виконання обов'язків учителя початкових класів. Особливістю цієї практики є її проведення після вивчення дисциплін психолого-педагогічного циклу. Це дає студентам можливість зіставити отримані теоретичні знання з реальними умовами роботи у школі. У процесі взаємодії з учнями практиканти мають змогу перевірити на практиці педагогічні принципи, правила спілкування та особливості роботи з молодшими школярами, а також дослідити адаптаційні механізми дитини до шкільного середовища.

Під час цієї діяльності створюються сприятливі умови для пізнання основних закономірностей, принципів, змісту та методів організації педагогічної роботи. Це сприяє глибшому засвоєнню знань із педагогіки та психології, а також допомагає студентам усвідомити себе в ролі вчителя, готового до професійної діяльності в умовах сучасної школи.

ДЖЕРЕЛА

Нормативні та допоміжні документи

(закони, постанови, рішення, положення, стратегії, стандарти тощо)

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2018 р. № 462). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/688-2019-%D0%BF#Text>(дата звернення: 24.08.2024).

2. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України : Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022р. №527. URL : <http://surl.li/zfaqua>(дата звернення: 19.08.2024).

3. Концепція Нової української школи URL : <http://surl.li/hoha> (дата звернення: 25.08.2024).

4. Освіта України в умовах воєнного стану: інформаційно-аналітичний збірник. Київ, 2022. С. 183–187. <http://surl.li/cxswm> (дата звернення: 19.08.2024).

5. Освітньо-професійна програма Початкова освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» за спеціальністю 013 «Початкова освіта» : затв. рішенням Вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради від 10.07.2024 р. протокол № 15.

6. Положення про дистанційне навчання: Наказ Міністерства освіти і науки України 25.04.2013 № 466 (редакція від 16.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>(дата звернення: 22.08.2024)

7. Положення про дистанційне навчання: затв. рішенням Вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради від 22.04.2020 р. протокол № 10. URL : <http://surl.li/ircd> (дата звернення: 24. 08.2024).

8. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ. URL:

http://www.hgpa.kharkov.com/wp-content/uploads/2019/normatyvni/pologennya_practica.pdf (дата звернення 21.08.2024).

9. Про вищу освіту: закон України від 01.07. 2014 р. № 1556-VII. Редакція від 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 20.08.2024).

10. Про затвердження методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі : наказ МОН України від 20.08.2018 №923. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61778/ (дата звернення 24.08.2024).

11. Про затвердження положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України : наказ МОН України від 08.04.1993 № 93. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text> (дата звернення 24.08.2024).

12. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text> (дата звернення: 24.08.2024).

13. Про освіту : закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII.URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/2145-19> (дата звернення: 24.08.2024).

14. Стандарт вищої освіти України, перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, ступінь – бакалавр, галузь знань – 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність – 013 Початкова освіта, затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 23.03.21р. № 357.

Основна

15. Лоюс О.В., Кузьменко Н.Ю. Адаптація дітей шестирічного віку до навчання у першому класі в умовах реалізації концепції «Нова українська школа». URL: <http://surl.li/lyohr>(дата звернення: 25.09.2024).

16. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. H. M. Bibik. Kyiv: Litera LTD, 2019. 208 s.

17. Перші дні дитини в школі: робочий зошит із педагогічної практики / уклад.: І.П. Репко, В.І. Одарченко, О.В. Кузнецова, О.М. Акімова; за заг. ред. І.П. Репко. Харків: ТО «Ексклюзив», 2016. 119 с.

Допоміжна

18. Алексєєва Л.В. Проблема адаптації першокласників до навчальної діяльності. URL:<https://ap.uu.edu.ua/article/226> (дата звернення: 25.08.2024).

19. Ілляшенко Т.Д. Що означає підготувати гіперактивну дитину до навчання у школі. *Психолог дошкілля*. 2013. № 6. С. 4-6.

20. Казанжи І.В. Теорія і методика виховної роботи в школі I ступеня : навчальний посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 296 с.

21. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2019. 136 с.

22. Конєв О. Як адаптувати дитину до нової школи та нового колективу? URL:<https://osvitoria.media/opinions/yak-adaptuvaty-dytynu-dovoyi-shkoly-ta-kolektyvu/>(дата звернення: 25.08.2024).

23. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: науково-методичний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.

24. Лиховид І. Адаптація до школи: як допомогти першачкам, п'ятикласникам (і не тільки) впевнено почати навчання. URL:<http://surl.li/ndfhw>(дата звернення: 20.08.2024).

25. Нова українська школа: словник/ уклад.: О.О. Бабакіна, І.М.Толмачова. Харків: КЗ «ХГПА», 2022. 70 с.
26. Нова українська школа: організація дистанційного і змішаного навчання у початковій школі : навч.-метод. посіб. / О. О. Трипольська, О. А. Блізнякова, О. В. Вовк та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 208 с.
27. Новицька Є. О., Новицька С. М. Ранкові зустрічі: особливості проведення в початковій ланці. *Нова українська школа в умовах викликів сучасності*: зб. тез доповідей. 2019. С. 104–108.
28. Олійник Л. М. Засоби та інструментарій дистанційного навчання в початковій школі: навчально-методичний посібник. Миколаїв: ОППО, 2021. 40 с.
29. Організація дистанційного навчання у школі: методичні рекомендації/ МОН України, 2020. URL: <http://surl.li/ckqz> (дата звернення: 25.08.2024).
30. Потапова Н.В. Веб-квести як засіб активізації пізнавальної діяльності молодших школярів під час дистанційного навчання. *Глухівські наукові читання-2023. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції молодих учених і студентів. 6-8 грудня 2023 р. Глухів. 2023. С.328–330.*
31. Потапова Н.В., Отрошко Т.Ф. Особливості використання коміксів на уроках у початковій школі. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи*: збірник тез доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. 10 квітня 2020 року. Запоріжжя, Україна. С.47–49.
32. Прищепа О. Ю. Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу : методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 72 с.
33. Про організацію 2024-2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти: Лист МОН України від 23.08.2024

<https://nus.org.ua/news/mon-opublikovalo-lyst-pro-organizatsiyu-2024-2025-navchalnogo-roku/>(дата звернення: 24.08.2024).

34. Ранкові зустрічі. 1 клас. I семестр. / авт.-упоряд. Н.Ю.Бабіченко, О.А. Нечипоренко, С.М. Хівренко. Харків: Вид. група «Основа», 2018.141 с.

35. Ройз С. Травмачутливість у школі: poradnik <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/11/22/svitlana-royz-rekomendatsiyi-22-11-2024.pdf> (дата звернення: 22.11.2024).

36. Руцька К.О. Використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках в початковій школі: Навчально-методичний посібник. Вінниця: ММК, 2016. 79 с.

37. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручник для студентів педагогічних факультетів. Київ: Грамота, 2013. 504 с.

38. Толмачова І.М., Булатнікова Н.М. Сучасні інструменти формування у молодших школярів читацької компетентності. *Онлайн-Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасні освітні середовища і проблеми професійної самореалізації педагогів»* (м. Київ, Інститут модернізації змісту освіти, 30 вересня 2021 року). С.216–219.

39. Толмачова І.М., Сазанова Ю.М. Сучасні інструменти формування основ академічної доброчесності у молодших школярів. *Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи*:збірник тез IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», Київ, 21 березня 2024 р. [Електронне видання]. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. С.96–99.

40. Фідкевич О. Л., Бакуліна Н.В. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. 64 с.

41. Хронюк І.Є. Перші кроки до школи: методичний посібник. Сквир: «Джерело», 2013. 63 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Найменування ресурсу	Адреса ресурсу
1.	Міністерство освіти і науки України	http : // www.mon.gov. ua
2.	Національна академія педагогічних наук України	https://naps.gov.ua/
3.	Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського	http://www.nbu.gov.ua
4.	Державна освітянська бібліотека України	http://www.edu-ua.net/library
5.	Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського	http://dnpb.gov.ua/ua/
6.	Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка	https://korolenko.kharkov.com/
7.	КЗ «ХГПА»	http://www.hgpa.kharkov.com/.
8.	Освітня онлайн-платформа EdEra	https://www.ed-era.com/books/
9.	Освітня онлайн-платформа Prometheus	https://prometheus.org.ua/
10.	Освітній проєкт «На урок»	https://naurok.com.ua/
11.	Національна освітня платформа «Всеосвіта»	https://vseosvita.ua/
12.	Веб-сайт «Нова українська школа»	https://nus.org.ua

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок оформлення титульного аркушу «Щоденника спостережень»

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЩОДЕННИК СПОСТЕРЕЖЕНЬ

за роботою вчителя

під час практики «Перші дні дитини в ЗЗСО»

у _____
(назва закладу загальної середньої освіти)

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

факультету _____
освітнього ступеня бакалавр
спеціальності _____
_____ курс, група _____

Викладач-керівник практики _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Харків, 20 ____

Зразок оформлення сторінки «Щоденника спостережень»

СПОСТЕРЕЖЕННЯ

Дата проведення: _____

Навчальний предмет _____

ПІБ (за ким спостерігають) _____

Тема заняття: _____

Мета заняття: _____

Тип заняття: _____

Обладнання: _____

Перебіг заняття

Особисті враження і побажання

Позитивне	Побажання
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Загальні висновки і рекомендації:

Зразок оформлення титульного аркушу розробок ранкових зустрічей

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

РОЗРОБКИ

ранкових зустрічей

на час практики «Перші дні дитини в ЗЗСО»

з _____ по _____

у _____ класі _____

(назва навчального закладу)

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

факультету _____

освітнього ступеня _____

спеціальності _____

_____ курс, група _____

Харків, 20 ____

Зразок оформлення титульного аркушу методичного портфоліо

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

МЕТОДИЧНЕ ПОРТФОЛІО

з практики «Перші дні дитини в ЗЗСО»

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

факультету _____

освітнього ступеня _____

спеціальності _____

_____ курс, група _____

Харків, 20 ____

**Зразок оформлення титульного аркушу збірки фізкультхвилинок та
рухливих ігор на перервах для першокласників**

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗБІРКА
фізкультхвилинок та рухливих ігор на перервах
для першокласників

здобувача вищої освіти _____

(прізвище, ім'я та по батькові)

факультету _____

освітнього ступеня _____

спеціальності _____

_____ курс, група _____

Харків, 20 ____

Зразок оформлення титульного аркушу звіту про проходження практики

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної (військової) адміністрації
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ»
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ЗВІТ

про проходження практики

«Перші дні дитини в ЗЗСО»

здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

факультету _____

освітнього ступеня _____

спеціальності _____

_____ курс, група _____

Викладач-керівник практики _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Харків, 20 ____

Технічні вимоги до оформлення документації

№ з/п	Критерій оформлення	Характеристика
1	Формат сторінки	A-4; орієнтація книжкова; формат Microsoft Word (*.doc або *.docx)
2	Береги	верхнє та нижнє, ліве і праве по 2 см
3	Шрифт	TimesNewRoman
4	Розмір шрифту	14 пунктів
5	Міжрядковий інтервал	1,5
6	Вирівнювання тексту	по ширині
7	Абзацний відступ	1,25 см (не допускається створення абзацного відступу за допомогою клавіші Tab і знаків пропуску)
8	Переніс слів	автоматичний
9	Посилання на джерела	необхідно робити по тексту у квадратних дужках із зазначенням номерів сторінок відповідно джерела. Наприклад: [3, с. 234] або [2, с. 35; 8, с. 234]
10	Список використаних джерел	наприкінці роботи в порядку згадування джерел та оформлюється з урахуванням розробленого в 2015 році Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Вимоги до змісту та оформлення презентації

Презентація (від англ. presentation – представлення, показ) – це набір картинок-слайдів на певну тему, який зберігається у файлі спеціального формату. Мета презентації – забезпечити стисле та наочне подання основних результатів самостійної роботи.

Мультимедійні презентації мають бути створені у програмі Microsoft PowerPoint. Обсяг презентації – від 10 до 20 слайдів, у залежності від суті та обсягу завдання. Презентація містить титульний слайд (тема виступу, ПІБ доповідача, факультет, група, курс), інформаційні слайди та завершальний слайд. Слайди доречно нумерувати.

Кожний слайд має відображати одну думку. Текст слайду має бути лаконічним та завершеним. У тексті необхідно вживати короткі слова та прості речення. На слайді має бути 6-8 рядків. Рядок має містити 6-8 слів, загальна кількість слів не повинна перевищувати 50.

Заголовки мають узагальнювати основні положення слайду.

Всі слайди презентації необхідно витримати в одному стилі, кольорова схема має бути єдиною для всіх слайдів (необхідно вибрати два головні функціональні кольори, які використовуються для фону та тексту). Найбільш важливу інформацію доречно розташувати у центрі слайду. Окрім текстових елементів, слайди повинні включати графічні і схематичні символи (малюнки, стрілки, таблиці тощо).

При створенні презентації необхідно скласти короткий конспект виступу. Неможна розміщувати на слайді весь текст, що підготовлено для виступу.

Виробничо-практичне видання

Практика «Перші дні дитини у ЗЗСО»

Методичні настанови

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальність 013 Початкова освіта

Укладачі :

Толмачова Ірина Миколаївна

Кузнецова Оксана Вікторівна

Потапова Наталя Валеріївна

Четаєва Людмила Петрівна